

Elderly Friendly City Concepts and Indicators

Fatemeh Estebarsari

* PhD of Health Education & Promotion, Assistant Professor, Department of Community Health nursing, School of Nursing & Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran. (Correspoun Author) fa_estebarsari@yahoo.com.

Zahra RahimiKhalifeh Kandi

PhD Student of Health Education & Promotion, Department of Health Education, School of Public Health, Iran University of Medical Sciences, Iran

Kimya Estebarsari

BSc, Medvifery and Maternal Health, Azna, Khat-Al- Anbia Network, Lorestan University of medical science, Lorestan, Iran.

Davoud Mostafaei

PhD of Health Services Management, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Received: 02 July 2019

Accepted: 05 December 2019

Doi: 10.29252/ijhehp.8.1.5

ABSTRACT

Population aging and urbanization are two global trends that together form one of the challenges of the 21st century. The purpose of this study was to the concept of age friendly city and its indicators.

The findings of the study were classified into three areas of the history of the age friendly city, the definition of the age friendly city, the age friendly city indicators and Programs, and the content of each of the Indicators.

The findings of this study can be considered as the basis for designing elderly friendly cities in order to improve the quality of life of the elderly and promote active aging. In this regard, it is necessary to pay special attention to the appropriateness of the criteria with the cultural and social conditions in Iran

Keywords: Elderly, Aging, Age Friendly City.

Paper Type: Editorial.

► **Citation (Vancouver):** Estebarsari F, RahimiKhalifeh Kandi Z, Estebarsari K, Mostafaei D. Concepts of Age Friendly City. *Iran J Health Educ Health Promot.* 2020;8(1): 5-9.

► **Citation (APA):** Estebarsari F., RahimiKhalifeh Kandi Z., Estebarsari K., Mostafaei D. (Spring 2020). Concepts of Age Friendly City. *Iranian Journal of Health Education & Health Promotion.*, 8(1), 5-9 .

مفاهیم و شاخص‌های شهر دوستدار سالمند

چکیده

سالمندی جمعیت و شهرنشینی دو روند جهانی هستند که همراه با یکدیگر یکی از چالش‌های قرن بیست و یکم را شکل می‌دهند. مطالعه حاضر با هدف آشناسازی محققان با مفهوم شهر دوستدار سالمند و شاخص‌های انجام پذیرفت.

یافته‌های مطالعه در سه حیطه تاریخچه شهر دوستدار سالمند، تعریف شهر دوستدار سالمند، شاخص‌ها و برنامه‌های شهر دوستدار سالمند و محتوای هر یک از شاخص‌ها طبقه بندی شدند. یافته‌های مطالعه حاضر می‌تواند به عنوان پایه ای جهت طراحی شهرهای دوستدار سالمند به منظور ارتقای کیفیت زندگی سالمندان و ترویج سالمندی فعال توجه قرار گیرند. در این بین حتما باید به متناسب بودن معیارها با شرایط فرهنگی و اجتماعی ایران توجه ویژه داشت.

کلیدواژه: سالمند، سالمندی، شهر دوستدار سالمند.
نوع مقاله: نامه به سردبیر.

◀ **استناد (ونکوور):** استبصاری ف، رحیمی خلیفه کندی ز، استبصاری ک، مصطفایی د. مفاهیم و شاخص‌های شهر دوستدار سالمند. *فصلنامه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت*. بهار ۱۳۹۹؛ ۱(۸): ۵-۹.

◀ **استناد (APA):** استبصاری، فاطمه؛ رحیمی خلیفه کندی، زهرا؛ استبصاری، کیمیا؛ مصطفایی، داود. (بهار ۱۳۹۹). مفاهیم و شاخص‌های شهر دوستدار سالمند. *فصلنامه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت*، ۱(۸): ۵-۹.

فاطمه استبصاری

* دکترای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، استادیار گروه پرستاری سلامت جامعه، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
fa_estebarsari@yahoo.com

زهرا رحیمی خلیفه کندی

دانشجوی دکترای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، گروه آموزش بهداشت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

کیمیا استبصاری

کارشناس، شبکه بهداشت خاتم النبیه ازنا، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، لرستان، ایران.

داود مصطفایی

دکترای مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۴/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۹/۱۴

سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۶، شبکه‌ی جهانی شهرهای دوست‌دار سالمند را تأسیس نموده است (۲). در این شبکه شهرهای دوست‌دار سالمند به یکدیگر و به سازمان بهداشت جهانی مرتبط می‌شوند، اطلاعات تبادل می‌شود، مداخلاتی که مناسب، پایدار و مقرون به صرفه برای پیشرفت زندگی سالمندان می‌باشد، رواج می‌یابند و آموزش‌های تکنیکی در اختیار قرار داده می‌شود. شهرهای عضو شبکه به چرخه‌ی ارزیابی و بهبود مداوم دوست‌دار سالمند بودن تعهد دارند (۱).

شهر دوست‌دار سالمند شهری است که فرصت‌ها برای سلامت، مشارکت و امنیت را بهینه می‌سازد و بدین صورت سالمندی فعال را تحقق می‌بخشد. یک شهر دوست‌دار سالمند حامی سالمندان است (۵). در یک شهر دوست‌دار سالمند سیاست‌ها، خدمات، تنظیمات و ساختار شهری مرتبط با سالمندی فعال مثل شناسایی ظرفیت‌ها و منابع موجود نزد سالمندان؛ پیش‌بینی و پاسخ به نیازها و ترجیحات وابسته به سن افراد؛ احترام به تصمیمات و سبک زندگی سالمندان؛ محافظت از سالمندان در معرض آسیب؛ بهبود فعالیت و همکاری سالمندان در فعالیت‌های اجتماعی مورد حمایت می‌باشد. در یک جامعه‌ی دوست‌دار سالمند، همه‌ی افراد با هر سن و قابلیتی در جامعه حضور دارند و سیاست‌ها، خدمات و ساختار فیزیکی و اجتماعی به گونه‌ای طراحی می‌شود که همه سالمندان حمایت شوند و قابلیت سالمندی فعال را داشته باشند، تا بتوانند در امنیت زندگی کنند و از سلامتی خود لذت ببرند و مشارکت کامل در اجتماع داشته باشند (۶). تحقق سالمندی فعال از روی فاکتورهای شخصی، اجتماعی، اقتصادی و محیطی که بر زندگی افراد تاثیر می‌گذراند سنجیده می‌شود، این متغیرها مسئول تفاوت قابل ملاحظه‌ای در امید به زندگی، وضعیت سلامتی و رفاه اجتماعی بین سالمندان کشورهای فقیر و ثروتمند، همچنین بین سالمندان مناطق محروم و توانمند یک شهر هستند (۴).

شاخص فضاهای باز و ساختمان‌ها: محیط برون‌شهری و ساختمان‌های عمومی تأثیر مهمی بر تحرک، استقلال و کیفیت زندگی افراد می‌گذارد. تمیزی و زیبایی محیط، در دسترس بودن صندلی برای نشستن افراد سالمند، وجود پیاده‌روهای پهن و صاف، ساختمان‌های

سالمندی فعال که پایه و دلیل اصلی شکل‌گیری پروژه‌ی شهر دوست‌دار سالمند است در سال ۲۰۰۲ از سوی سازمان بهداشت جهانی مطرح شد (۱). پروژه‌ی شهر دوست‌دار سالمند برای نخستین بار در January سال ۲۰۰۵ م در کنگره‌ی جهانی سالمندشناسی و سالمندان در Rio de Janeiro بارور شد و بلافاصله توانست علاقه‌ی پرشور و مشارکت افراد زیادی را به خود جلب کند، پروژه‌ی جهانی شهر دوست‌دار سالمند توسط Alexander klach و Loies plaffe توسعه یافت (۲).

در سال ۲۰۰۶ سازمان بهداشت جهانی، سی و سه شهر از بیست و دو کشور را برای تصمیم‌گیری در مورد شاخص‌های کلیدی فضای شهری که می‌توانند موجب سالمندی فعال شوند انتخاب کرد که نتایج آن در سال ۲۰۰۷ انتشار داده شد که این شاخص‌ها عبارتند از: ۱- فضای‌های باز و ساختمان‌ها (Outdoor Spaces and Buildings) ۲- مسکن (Housing) ۳- مشارکت اجتماعی (Social Participation) ۴- حمل و نقل (Transportation) ۵- تکریم سالمندان و مشمولیت اجتماعی (Respect and Social Participation) ۶- اشتغال و مشارکت مدنی (Civic Participation and Employment) ۷- اطلاعات و ارتباطات (Communication and Information) ۸- حمایت اجتماعی و خدمات سلامتی (Community Support and Health Services) (شکل ۱) (۳، ۴).

شکل ۱. شاخص‌های شهر دوست‌دار سالمند، منبع سازمان بهداشت جهانی (۲)

شهر دوستدار سالمند فرصت برای اشتغال سالمندان وجود دارد. بازنشستگی یک انتخاب است نه اجبار. تبعیضات سنی در دسترسی به کار وجود ندارد. بنگاه‌های کارایی برای سالمندان وجود دارد و امکان انجام مشاغل پاره‌وقت یا مشاغل فصلی وجود دارد حتی سالمندان بعد از بازنشستگی، برای کسب مهارت‌های جدید آموزش داده می‌شوند. منصفانه در برابر کاری که انجام می‌دهند، پاداش دریافت می‌کنند و از حقوق آنان حق بیمه کسر نمی‌شود (۳).

شاخص خدمات سلامتی: در شهر دوستدار سالمند خدمات سلامتی باید در تمامی نقاط شهر در دسترس باشند و حمل و نقل به این مکان‌ها به آسانی با وسایل نقلیه‌ی مختلف امکان پذیر باشد. اطلاعات درباره‌ی خدمات سلامتی و حمایتی روشن و در دسترس باشند. ارائه‌دهنده‌های خدمات سلامتی، مهارت لازم برای برقراری ارتباط و ارائه‌ی خدمات به سالمندان را داشته و رفتاری محترمانه نسبت به سالمندان دارند (۳).
شاخص ارتباطات و اطلاعات: در شهر دوستدار سالمند اطلاعات به صورت همیشگی و قابل اطمینان توسط شهرداری و یا سازمان‌های داوطلبانه در نزدیکی محل سکونت سالمندان و یا نزدیک محل‌هایی که معمولاً سالمندان با آن‌ها سر و کار دارند، توزیع می‌گردد. اطلاعات در بروشورها واضح و خوانا و با حروف بزرگ نوشته می‌شوند، تلفن‌های خدمت‌دهنده اطلاعات لازم را به صورت آرام و شمرده انتقال می‌دهند. تجهیزات الکترونیک موجود در بانک‌ها و یا مکان‌های دیگر دکمه‌های بزرگ با حروف بزرگ دارند. دسترسی به اینترنت و کامپیوتر مجانی و یا با هزینه‌ی اندک در مکان‌های عمومی وجود دارد (۳).

به منظور ارائه‌ی خدمات سلامتی متناسب با شرایط خاص سالمند، شهر دوستدار سالمند به عنوان یک امر مهم مورد توجه قرار می‌گیرد و زیرساخت‌های مورد نیاز برای اجرای آن، تامین می‌شود. لذا توصیه می‌گردد، برنامه ریزان شهری در کنار سیاست گذاران سلامت، حوزه‌های هشت گانه شهر دوستدار سالمند، را به عنوان پایه ای جهت ارتقای محیط‌های حامی سلامت سالمندان مورد توجه قرار دهند، تا سبب تسهیل ارتقای سالمندی فعال در جامعه گردد.

مناسب سالمندان که مجهز به آسانسور، سراسیمی، درهای بزرگ، راه‌پله‌ی مناسب، صندلی‌های راحت برای استراحت، توالت‌های عمومی کافی و خدمت‌رسانی خوب به سالمندان از جمله مواردی ارتقای شاخص‌های فضای شهری و ساختمان‌های شهر دوستدار سالمند است (۳).

شاخص حمل و نقل: در دسترس بودن، ارزان بودن، فراوانی و پوشش دهی خوب خدمات حمل و نقل در مناطق مختلف شهری، سوار شدن و پیاده شدن راحت سالمندان، تناسب وسایل نقلیه‌ی با وضعیت سالمندان، رعایت حق تقدم سالمندان بخصوص نشستن روی صندلی، اولویت استفاده از پارکینگ برای سالمندان از موارد مطرح شده در شاخص حمل و نقل می‌باشند (۳).

شاخص مسکن: ارزان بودن قیمت مسکن و همچنین خدمات آب و برق و گاز، طراحی مناسب خانه و تعدیل فضای خانه برای سالمندان به منظور راحتی آنها در خانه، وجود خانه‌های ارزان و متنوع برای سالمندان ناتوان ضعیف، آگاهی سالمندان درباره‌ی وجود این خانه‌ها و امنیت مسکن از موارد مطرح شده در این زمینه هستند (۳).

شاخص مشارکت اجتماعی: حضور سالمندان در فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، معنوی به همراه خانواده به سالمندان این امکان را می‌دهد که شایستگی خود را به نمایش گذارند و مورد احترام واقع شوند. سالمندان خواستار فرصت‌هایی برای برقراری روابط اجتماعی و ادغام با دیگر گروه‌های سنی و فرهنگ‌های مختلف در جامعه‌ی خود هستند (۳).

شاخص تکریم سالمندان و مشمولیت اجتماعی: سالمندان رفتارهای مغایری را تجربه می‌کنند، از یک سو بسیاری از آن‌ها احساس احترام و شناخته شدن و شمرده شدن در جامعه را دارند، از سوی دیگر ممکن است تجربه‌ی در نظر گرفته نشدن از سوی خانواده و جامعه را داشته باشند. در پروژه‌ی شهر دوستدار سالمند، نیاز اساسی برای تعامل بین نسل‌ها در رویدادهای مختلف در کنار هم عنوان شده است که کمک زیادی به ایجاد حس احترام در آن‌ها می‌کند (۳).

شاخص مشارکت مدنی و اشتغال: بسیاری از سالمندان اشتیاق و میل و تجربه و صلاحیت لازم برای کار کردن را دارند، لذا در یک

References

1. Lui CW, Everingham JA, Warburton J, Cuthill M, Bartlett H. What makes a community age-friendly: A review of international literature. *Australasian journal on ageing*. 2009;28(3):116-21. [DOI:10.1111/j.1741-6612.2009.00355.x] [PMID]
2. Organization WH. WHO Age-friendly cities project methodology: Vancouver protocol. Geneva; 2007.
3. Organization WH. Global age-friendly cities: A guide: World Health Organization; 2007.
4. Lai MM, Lein SY, Lau SH, Lai ML. Modeling Age-Friendly Environment, Active Aging, and Social Connectedness in an Emerging Asian Economy. *Journal of aging research*. 2016;2016:2052380. [DOI:10.1155/2016/2052380] [PMID] [PMCID]
5. Fitzgerald KG, Caro FG. An overview of age-friendly cities and communities around the world. *Journal of Aging & Social Policy*. 2014;26(1-2):1-18. [DOI:10.1080/08959420.2014.860786] [PMID]
6. Steels S. Key characteristics of age-friendly cities and communities: A review. *Cities*. 2015;47:45-52. [DOI:10.1016/j.cities.2015.02.004]